

"Ahirette ise **أَنْ وَيَخْلَىٰ هَلَا قَدْ خَلَا الرَّالِدُّ نَا** Asıl hayata mazhar olan âhiret yurdudur.' (Ankebut, 29/64) sırrınca, nur-u hayat orada âmmdır. Nurlanmak için o seyrüsefere ve o talimat ve talime lüzum yoktur; zerreler demirbaş..." izah?

"HAŞİYE: Şu dünyada cism-i insanî ve hayvanî, zerrat için güya bir misafirhane, bir kışla, bir mektep hükmündedir ki, câmid zerreler ona girerler, hayattar olan âlem-i bekâya zerrat olmak için liyakat kesb ederler, çıkarlar. Âhirette ise **أَنْ وَيَخْلَىٰ هَلَا قَدْ خَلَا الرَّالِدُّ نَا (Asıl hayata mazhar olan âhiret yurdudur. Ankebut Sûresi, 29:64) sırrınca, nur-u hayat orada âmmdır. Nurlanmak için o seyrüsefere ve o talimat ve talime lüzum yoktur; zerreler demirbaş olarak sabit kalabilirler."(1)**

Bu maddi alemde dünya bir kışla, zerreler ise bu kışlada talim gören askerler gibidir. Allah bu maddi alemde her şeye bir kemal nokta tayin etmiştir. Her şey bu kemal noktaya ulaşmak için mücadele içindedir. Maddi alemdeki zerrelerin sürekli hareket ve değişim içinde olmasının asıl sebebi, o tayin edilen kemal noktaya ulaşmaktır.

Mesela, toprak içindeki bir atomun hedefi, önce bitki, sonra hayvan, en nihayetinde insan bünyesinde bir vazifeli olmaktır. Böylece o zerreler, insanın kışla hükmünde olan bedeninde insaniyet makamının bir cüzü olarak nurlanıp, ebedi aleme o makam ve mevki ile ulaşmış olurlar. Yani bu dünya hayatı terakki ve mücadele yeri olduğu için sürekli bir hareket ve değişim söz konusudur. Zerrelerin halden hale geçmesi ve sürekli değişime maruz kalmasının sebebi bu kemal noktaya ulaşmaktır.

Ama ahiret alemi olan cennet ise, bir mükafat ve istikrar yeridir. Orada mücadele ve terakki yoktur, her şey sabit ve son hali ile mevcuttur. Zerreler nurlu ve şuurludurlar, bu sebeple hareket ve terakki etmeye muhtaç değildirler. Hayat orada geneldir, yani cennetin her şeyi hayatludur, orada cansızlık ve şuursuzluk diye bir şey yoktur. Dağ, taş, toprak orada hem nurlu hem de hayatludur.

Nurlu olmasından maksat, kesif ve katı değil anlamındadır. **Katı ve kesiflik** kayıt ve engel anlamına gelir, mesela biz dünyada bir dağa çıkmak için yürümek ve tırmanmak zorundayız, dağın zirvesine ulaşmak ancak bu şekilde mümkündür. Zira dağın sarp ve yüksek kayaları bize zorluk çıkarırlar, bizim maksudumuza bir engeldirler, bu zorluk ve engel çıkarmasının en önemli sebebi kesif ve katı olmasındandır. İşte cennette her şey taşı ve toprağı ile kesifin zıddı olan nuranilik

---

içindedir, hem de hayatlıdır.

(1) bk. [Sözler, Yirmi Sekizinci Söz, Haşiye.](#)